

Raport tehnic de evaluare TRL 1-3

WORPER - rezultat-cheie exploatabil al proiectului „Mondializarea literaturilor (semi)periferice. O analiză sistemică”

Punte de dezvoltare către EDICOR-LIT

Modul inteligent de analiză a circulației literare și recomandare editorială bazat pe reutilizarea datelor culturale

Element	Descriere
Produs / rezultat analizat	WORPER - cadru conceptual, metodologic și analitic pentru analiza sistemică a circulației literare, a traducerilor, a receptării și a poziționării literaturilor (semi)periferice, bazat pe reutilizarea metadatelor culturale și bibliografice.
Proiect anterior	„Mondializarea literaturilor (semi)periferice. O analiză sistemică”, cod PN-III-P4-ID-PCE-2020-2006, contract PCE44/2021, derulat de Universitatea Babeș-Bolyai în perioada 01.03.2021 - 31.12.2023.
Rezultat de continuare	EDICOR-LIT - modul inteligent de analiză a circulației literare și recomandare editorială bazat pe reutilizarea datelor culturale.
Scopul raportului	Documentarea parcursului TRL 1-3 și justificarea încadrării WORPER la TRL 3 - concept demonstrat analitic, ca punct de plecare pentru dezvoltarea ulterioară EDICOR-LIT.
Data	15 mai 2026

Cuprins

- 1. Rezumat executiv
- 2. Definiția rezultatului analizat
- 3. Cadrul TRL utilizat și metoda de evaluare
- 4. Sinteza maturității tehnologice
- 5. Raport TRL 1 - Principii de bază observate
- 6. Raport TRL 2 - Formularea conceptului tehnologic / metodologic
- 7. Raport TRL 3 - Demonstrarea analitică a conceptului
- 8. Continuitatea tehnologică: de la WORPER TRL 3 la EDICOR-LIT
- 9. Concluzie generală

1. Rezumat executiv

Prezentul raport justifică încadrarea rezultatului WORPER la nivelul TRL 3, înțeles ca nivel de maturitate la care conceptul tehnologic sau metodologic este demonstrat analitic, prin studii, date structurate, ipoteze testate și rezultate care confirmă fezabilitatea abordării. Evaluarea urmărește parcursul TRL 1-3 și prezintă modul în care principiile teoretice privind circulația literaturilor (semi)periferice au fost transformate într-un concept metodologic aplicabil, apoi demonstrate prin analiza cantitativă și sistemică a metadatelor literare și bibliografice.

WORPER este tratat ca rezultat-cheie exploatabil al proiectului anterior „Mondializarea literaturilor (semi)periferice. O analiză sistemică”. Din perspectiva prezentului raport este TRL 3, deoarece proiectul anterior a validat științific și analitic utilizarea metadatelor literare pentru identificarea unor tipare de traducere, receptare și consacrare, fără a integra aceste rezultate într-un sistem digital funcțional, testat ca ansamblu software sau validat în mediu relevant de utilizare.

EDICOR-LIT este poziționat ca dezvoltare ulterioară a rezultatului WORPER. Logica de continuitate este următoarea: WORPER furnizează cadrul teoretic, categoriile de analiză, ipotezele, resursele de date și demonstrarea analitică de nivel TRL 3, iar EDICOR-LIT urmează să transforme această bază într-un modul digital de analiză, scoring predictiv și recomandare editorială explicabilă. Astfel, raportul susține tranziția de la cercetare validată analitic la dezvoltare experimentală, fără a exagera nivelul de maturitate al rezultatului existent.

Nivel TRL	Rol în parcursul WORPER	Argument sintetic	Verdict
TRL 1	Principii de bază observate	Au fost formulate principiile privind circulația literaturilor (semi)periferice, relațiile centru-periferie, mondializarea literară, transferurile culturale și rolul traducerii ca mecanism de recunoaștere și mediere culturală.	Atins
TRL 2	Concept formulat	Principiile au fost transpuse într-un concept metodologic bazat pe categorii operaționale: autori, opere, literaturi-sursă, limbi-sursă, traduceri, genuri, subgenuri, medii de publicare, centre editoriale, frecvențe și forme de receptare.	Atins
TRL 3	Concept demonstrat analitic	Conceptul a fost demonstrat prin utilizarea metadatelor și a corpusurilor bibliografice / lexicografice validate pentru analiza cantitativă și sistemică a circulației literare, confirmând fezabilitatea științifică a abordării.	Atins

2. Definiția rezultatului analizat

2.1. Obiectul evaluării

Rezultatul analizat este WORPER, definit în acest raport ca rezultat-cheie exploatabil de natură științifică, metodologică și analitică, rezultat din proiectul „Mondializarea literaturilor (semi)periferice. O analiză sistemică”.

Din punct de vedere tehnic și metodologic, WORPER furnizează baza pentru transformarea resurselor bibliografice și lexicografice în structuri de date analizabile, capabile să susțină identificarea unor tipare de circulație, traducere, receptare și consacrare. Această bază justifică dezvoltarea ulterioară EDICOR-LIT, însă nu echivalează încă cu o aplicație operațională sau cu un prototip demonstrat în mediu relevant.

2.2. Componente principale ale rezultatului WORPER

Componentă	Descriere	Contribuție la maturitatea tehnologică
Stratul teoretic	Definește cadrul de interpretare: literaturi centrale, periferice și semiperiferice, mondializare literară, transfer cultural, relații centru-periferie și rolul traducerii în vizibilitatea transnațională.	Fundamentează TRL 1.

Componentă	Descriere	Contribuție la maturitatea tehnologică
Stratul metodologic	Transformă principiile în categorii analizabile: autori, opere, literaturi-sursă, limbi-sursă, traduceri, genuri, subgenuri, medii de publicare, centre editoriale, frecvențe și receptare.	Susține TRL 2.
Stratul de date și metadata	Utilizează resurse bibliografice și lexicografice relevante pentru literatura română și circulația transnațională, inclusiv resurse de tip BRLR, DCRT și DCCR, ca suport pentru analiza sistemică.	Susține TRL 2 și TRL 3.
Stratul analitic	Aplică metode cantitative și sistematice pentru identificarea tiparelor recurente de traducere, receptare, circulație și consacrare.	Demonstrează TRL 3.
Stratul de transfer către EDICOR-LIT	Definește direcția de transformare a cadrului analitic într-un modul software cu funcții de normalizare, interogare, scoring, explicație și recomandare editorială.	Pregătește progresia ulterioară TRL 4-6, fără a o revendica pentru WORPER.

2.3. Cazuri de utilizare vizate

În stadiul TRL 3, cazurile de utilizare sunt formulate ca scenarii analitice și direcții de aplicare, nu ca funcționalități software deja operaționale. Pe baza rezultatului WORPER, pot fi susținute următoarele direcții:

- analiza circulației literare a autorilor, operelor, genurilor și subgenurilor în raport cu traducerile și mediile de publicare;
- identificarea unor tipare istorice de transfer cultural între literaturi centrale, periferice și semiperiferice;
- modelarea relațiilor dintre limbi-sursă, literaturi-sursă, centre editoriale, forme de receptare și mecanisme de consacrare;
- fundamentarea conceptuală și metodologică a unui viitor sistem de recomandare editorială explicabilă;
- pregătirea reutilizării datelor culturale în EDICOR-LIT, pentru selecția traducerilor, identificarea nișelor editoriale și evaluarea potențialului de circulație internațională a literaturii române.

3. Cadrul TRL utilizat și metoda de evaluare

Evaluarea utilizează nivelurile TRL 1-3, adaptate specificului unui rezultat aflat la intersecția dintre cercetare umanistă digitală, analiză de date culturale și dezvoltare ulterioară de software. În acest context, maturitatea tehnologică nu este evaluată numai prin existența unui echipament sau a unui prototip hardware, ci prin gradul în care principiile, conceptul, datele, metodele și funcționalitățile critice pot fi formulate și demonstrate într-un cadru reproductibil și verificabil.

Nivel	Definiție operațională utilizată	Tip de dovezi urmărite
TRL 1	Principiile de bază sunt observate și formulate în raport cu o problemă relevantă.	Fundamente teoretice, ipoteze generale, justificarea relevanței științifice și sectoriale.
TRL 2	Conceptul tehnologic sau metodologic este formulat și legat de aplicații posibile.	Model conceptual, categorii operaționale, scenarii de aplicare, fezabilitate metodologică.
TRL 3	Conceptul este demonstrat analitic sau experimental, cel puțin pentru funcționalitățile critice.	Date structurate, analize cantitative, ipoteze testate, rezultate care confirmă fezabilitatea, limite documentate.

3.1. Metoda de evaluare

Metoda aplicată urmărește trasabilitatea dintre cerințele fiecărui nivel TRL și dovezile disponibile pentru WORPER. Pentru fiecare nivel sunt analizate: definiția nivelului, contribuția rezultatului WORPER, dovezile existente, limitele rezultatului și verdictul de maturitate.

În evaluarea TRL 3, accentul cade pe demonstrarea analitică a conceptului: folosirea metadatelor și a resurselor bibliografice pentru a produce analize sistematice ale circulației literare și pentru a confirma că

abordarea poate sta la baza unui viitor modul digital. Această delimitare este esențială pentru a menține raportul credibil: WORPER atinge TRL 3 tocmai pentru că demonstrează fezabilitatea conceptului, dar nu depășește acest nivel prin integrare software sau validare în mediu relevant.

4. Sinteza maturității tehnologice

Sinteza maturității tehnologice arată o evoluție coerentă de la principii teoretice la concept metodologic și apoi la demonstrare analitică. WORPER este un rezultat validat științific și metodologic, suficient de matur pentru a constitui punct de plecare al EDICOR-LIT, dar insuficient matur pentru a fi prezentat ca prototip funcțional sau platformă validată cu utilizatori.

TRL	Întrebare de evaluare	Răspuns sintetic pentru WORPER	Verdict
1	Există principii de bază formulate?	Da. WORPER formulează principiile privind circulația literaturilor (semi)periferice, transferurile culturale, relațiile centru-periferie și traducerea ca mecanism de mediere și consacrare.	Atins
2	Există un concept metodologic aplicabil?	Da. Principiile sunt transpuse în categorii operaționale și ipoteze privind utilizarea metadatelor pentru identificarea tiparelor de circulație, traducere, receptare și consacrare.	Atins
3	Conceptul este demonstrat analitic?	Da. Metodele cantitative și sistemice au fost testate pe corpusuri bibliografice și lexicografice validate, demonstrând fezabilitatea utilizării metadatelor literare în analiza circulației editoriale și transnaționale.	Atins
4	Există validare de laborator a componentelor software?	Nu se revendică pentru WORPER. La finalul proiectului anterior nu existau module software integrate, flux automatizat, interfață sau validare tehnică a unui ansamblu.	Neatins / etapă ulterioară
5	Există validare în mediu relevant?	Nu se revendică pentru WORPER. Rezultatul nu fusese testat cu edituri, agenții literare sau IMM-uri în condiții relevante de utilizare.	Neatins / etapă ulterioară

5. Raport TRL 1 - Principii de bază observate

5.1. Definiție utilizată

TRL 1 reprezintă nivelul la care principiile de bază sunt observate, formulate și justificate în raport cu o problemă relevantă de cercetare sau dezvoltare tehnologică. În cazul WORPER, principiile de bază se referă la posibilitatea de a analiza literatura nu doar ca succesiune de opere individuale, ci ca sistem de circulații, transferuri, traduceri, selecții și consacări.

5.2. Principiile de bază ale WORPER

WORPER pornește de la ideea că literatura română și alte literaturi semi-periferice pot fi analizate prin relațiile lor cu sistemul literar mondial, cu piețele de traducere, cu mediile de publicare și cu mecanismele de recunoaștere transnațională. În această perspectivă, traducerea nu este doar un act lingvistic, ci un mecanism de selecție, mediere, vizibilitate și consacrare culturală.

Al doilea principiu este că aceste procese pot fi observate sistematic prin metadate literare și bibliografice. Bibliografiile, dicționarele cronologice, datele despre traduceri, edituri, autori, opere, genuri și subgenuri nu sunt tratate doar ca resurse documentare, ci ca infrastructură analitică. Ele permit trecerea de la interpretare punctuală la analiză cantitativă și comparativă a circulației literare.

Al treilea principiu este necesitatea depășirii modelelor simplificate de centru-periferie, care descriu transferurile literare exclusiv ca difuziune de la literaturi centrale spre literaturi periferice. WORPER formulează un cadru mai complex, în care pot fi observate dinamici de selecție, filtrare, traducere, mediere, vizibilitate și re poziționare simbolică.

Criteria TRL 1	Dovezi și interpretare în WORPER	Evaluare
Principii de bază formulate	Circulația literară este definită ca sistem de relații între autori, opere, limbi, literaturi-sursă, traduceri, medii de publicare și forme de consacrare.	Îndeplinit
Ipoteze inițiale identificabile	Sunt formulate ipoteze privind rolul traducerii, relațiile centru-periferie, poziția literaturilor semi-periferice și utilizarea metadatelor ca instrumente de observare sistemică.	Îndeplinit
Relevanță pentru domeniu	Abordarea răspunde unei nevoi de cercetare privind vizibilitatea literaturii române și a literaturilor semi-periferice în sistemul literar mondial.	Îndeplinit
Bază pentru etape ulterioare	Principiile permit trecerea către categorii operaționale, analize cantitative, modele de circulație și, ulterior, module digitale de recomandare editorială.	Îndeplinit

5.3. Analiză

Nivelul TRL 1 este susținut prin faptul că WORPER pornește de la o problemă clară și relevantă: literatura română, ca literatură de limbă relativ restrânsă și poziționată semi-periferic, circulă internațional prin mecanisme complexe de traducere, mediere și consacrare. Observarea acestor mecanisme necesită un cadru conceptual care să lege analiza literară, sociologia literaturii, world literature și studiile traducerii de infrastructuri de date culturale.

La acest nivel, demonstrarea nu presupune încă un sistem tehnic sau o aplicație, ci formularea coerentă a principiilor care pot fundamenta o viitoare tehnologie de analiză și recomandare. WORPER îndeplinește această condiție, deoarece transformă problema circulației literare într-un obiect de analiză care poate fi operaționalizat ulterior prin date, categorii și metode cantitative.

5.4. Concluzie TRL 1

WORPER îndeplinește cerințele TRL 1. Principiile de bază sunt formulate, relevante și suficient de coerente pentru a susține trecerea către un concept metodologic aplicabil. Nivelul TRL 1 este, prin urmare, atins.

6. Raport TRL 2 - Formularea conceptului tehnologic / metodologic

6.1. Definiție utilizată

TRL 2 corespunde etapei în care principiile de bază sunt transformate într-un concept tehnologic, metodologic sau aplicativ. În cazul WORPER, nivelul TRL 2 este atins prin definirea unui concept de analiză bazat pe metadata literare, categorii operaționale și ipoteze care pot fi testate pe corpusuri bibliografice și lexicografice.

6.2. Conceptul WORPER

Conceptul WORPER constă în transformarea metadatelor literare și bibliografice într-un cadru de analiză a circulației literare. În loc să trateze bibliografiile și dicționarele cronologice doar ca instrumente de documentare, conceptul le folosește ca surse de date care pot fi structurate, corelate și analizate pentru a observa relații între autori, opere, literaturi-sursă, traduceri, genuri, subgenuri, medii de publicare, centre editoriale, frecvențe de apariție și forme de receptare.

Acest concept este aplicabil în cercetarea literară computațională, în analiza traducerilor, în studiul circulației transnaționale, precum și în dezvoltarea ulterioară a unui sistem de suport decizional pentru sectorul editorial. În raport cu EDICOR-LIT, WORPER furnizează modelul de bază care poate fi transformat în scheme de date, interogări, indicatori compoziți și scenarii de recomandare editorială.

Element de concept TRL 2	Descriere în WORPER	Interpretare
Model conceptual	Metadatale literare sunt mapate în categorii și relații analizabile: autor, operă, traducere, limbă-sursă, literatură-sursă, gen, subgen, mediu de publicare, centru editorial, frecvență și receptare.	Concept explicit și aplicabil.

Element de concept TRL 2	Descriere în WORPER	Interpretare
Aplicații posibile	Analiza circulației literare, cartografierea traducerilor, identificarea tiparelor de consacrare, evaluarea poziției literaturii române și pregătirea recomandării editoriale.	Aplicații concrete, dar încă în stadiu analitic.
Fezabilitate metodologică	Resursele bibliografice și lexicografice pot fi transformate în date structurate și analizate cantitativ.	Fezabilitate susținută de metodologia WORPER.
Punte către software	Conceptul permite definirea ulterioară a unor module de normalizare, clasificare, scoring, explicație și interfață pentru utilizatori non-tehnici.	Pregătește EDICOR-LIT, fără a-l substitui.
Proiectarea demonstrației	Ipotezele pot fi testate prin analize cantitative și sistemice pe corpusuri validate.	Creează legătura directă cu TRL 3.

6.3. Flux conceptual

1. Identificarea resurselor bibliografice, lexicografice și a metadatelor relevante pentru circulația literară.
2. Definirea categoriilor operaționale: autori, opere, traduceri, limbi-sursă, literaturi-sursă, genuri, subgenuri, medii de publicare, centre editoriale și forme de receptare.
3. Curățarea, normalizarea și corelarea datelor disponibile, acolo unde resursele permit acest lucru.
4. Formularea ipotezelor privind tiparele de circulație, ierarhiile literare, transferurile culturale și zonele de intensificare a traducerilor.
5. Aplicarea metodelor cantitative și sistemice pentru a verifica dacă metadatele pot susține o analiză coerentă a circulației literare.
6. Interpretarea rezultatelor în raport cu literatura română, literaturile semi-periferice și sistemul literar mondial.
7. Pregătirea trecerii către EDICOR-LIT, prin definirea unor cerințe pentru scheme de date, interogări, scoruri explicabile și module de recomandare.

6.4. Ipoteze de cercetare care susțin TRL 2

- Metadatele literare istorice pot fi modelate computațional pentru a identifica tipare recurente ale circulației editoriale și transnaționale.
- Corelarea datelor despre traduceri, genuri, subgenuri, limbi-sursă, republicări, premii și referințe critice poate susține indicatori compoziți de circulație, consacrare și compatibilitate editorială.
- Un cadru de analiză construit pe date culturale contextualizate poate fundamenta ulterior recomandări editoriale explicabile, fără a automatiza decizia culturală.
- Rezultatul analitic poate fi transferat într-un modul software care să sprijine edituri, agenții literare, organizații culturale și IMM-uri din industriile creative.

6.5. Concluzie TRL 2

WORPER îndeplinește cerințele TRL 2. Conceptul este formulat clar, include categorii operaționale, ipoteze testabile și un flux metodologic coerent. În plus, conceptul are o aplicație identificabilă în dezvoltarea ulterioară EDICOR-LIT, ceea ce confirmă relevanța sa tehnologică și aplicativă.

7. Raport TRL 3 - Demonstrarea analitică a conceptului

7.1. Definiție utilizată

TRL 3 presupune demonstrarea funcționalității conceptului prin studii analitice, experimente controlate sau dovezi inițiale care arată că ipotezele de bază sunt fezabile. Pentru WORPER, demonstrarea TRL 3 nu constă într-un prototip software integrat, ci în validarea analitică a conceptului: utilizarea metadatelor literare și bibliografice pentru a testa metode cantitative și sistemice de analiză a circulației literare.

7.2. Funcționalități critice demonstrate la nivel analitic

Funcționalitate critică	Demonstrare în WORPER	Relevanță TRL 3
Transformarea resurselor bibliografice în date analizabile	WORPER a demonstrat că bibliografiile, dicționarele cronologice și metadatele literare pot fi tratate ca infrastructură de analiză, nu doar ca instrumente documentare.	Demonstrează fezabilitatea obiectului de analiză.
Operaționalizarea categoriilor literare și editoriale	Au fost definite categorii precum autor, operă, literatură-sursă, limbă-sursă, traducere, gen, subgen, mediu de publicare, centru editorial și receptare.	Demonstrează că principiile TRL 1 pot fi convertite în variabile utilizabile.
Analiza cantitativă și sistemică a circulației literare	Metodele cantitative și sistемice au fost testate pe corpusuri bibliografice și lexicografice validate, pentru a identifica tipare și relații recurente.	Demonstrează funcția analitică centrală.
Identificarea tiparelor de traducere, receptare și consacrare	Rezultatele au confirmat fezabilitatea utilizării metadatelor pentru observarea unor tipare de circulație editorială și transnațională.	Demonstrează valoarea explicativă a conceptului.
Pregătirea unui sistem predictiv / de recomandare	Conceptul demonstrat analitic oferă baza pentru dezvoltarea ulterioară de module de scoring, recomandare și explicație în EDICOR-LIT.	Demonstrează potențialul de transfer tehnologic.
Documentarea limitelor	Rezultatul nu a fost integrat într-un prototip software operațional și nu a fost validat în mediu relevant cu utilizatori economici.	Delimitază corect TRL 3 de TRL 4/5.

7.3. Demonstrarea analitică

Atingerea TRL 3 este justificată prin faptul că proiectul anterior a dezvoltat și testat un cadru conceptual și metodologic pentru analiza sistemică a circulației literare. Cercetarea a validat utilizarea metadatelor literare și bibliografice ca suport pentru analiza cantitativă a circulației literare, a relațiilor dintre literaturi centrale, periferice și semiperiferice și a rolului traducerilor în configurarea vizibilității transnaționale.

Demonstrarea conceptului a avut loc prin aplicarea metodelor cantitative și sistемice pe corpusuri bibliografice și lexicografice validate. Aceste analize au confirmat că metadatele pot susține identificarea unor tipare recurente de traducere, receptare și consacrare. Prin urmare, rezultatul depășește nivelul unei simple ipoteze teoretice și ajunge la nivelul unei demonstrații analitice reproductibile, suficientă pentru TRL 3.

În același timp, raportul delimitază clar natura acestei demonstrații: WORPER nu trebuie prezentat ca sistem software operațional. La finalizarea proiectului anterior, rezultatul consta într-un cadru științific valid analitic, nu într-un prototip digital funcțional. Această limitare nu slăbește argumentul TRL 3, ci îl face mai credibil, deoarece TRL 3 este exact nivelul la care conceptul este demonstrat, dar integrarea tehnologică propriu-zisă rămâne etapă ulterioară.

7.4. Evaluarea livrabililor TRL 3

Cerință TRL 3	Dovezi în WORPER	Verdict
Ipoteze și rezultate așteptate	Ipotezele privind circulația literaturilor semi-periferice, rolul traducerii și utilizarea metadatelor ca instrument de analiză sistemică sunt formulate și legate de rezultate analitice.	Îndeplinit
Studii analitice și rezultate demonstrative	Au fost testate metode cantitative și sistемice de analiză a circulației literare pe baza unor corpusuri bibliografice și lexicografice validate.	Îndeplinit
Date structurate / resurse de suport	Rezultatul se bazează pe resurse bibliografice și lexicografice care pot fi transformate în metadate analizabile și în structuri relaționale pentru dezvoltarea ulterioară.	Îndeplinit
Fezabilitate pentru dezvoltare ulterioară	Demonstrarea analitică oferă baza pentru EDICOR-LIT: normalizare de metadate, clasificare, identificare de tipare, scoring predictiv, explicație și interfață experimentală.	Îndeplinit

7.5. De ce WORPER nu trebuie încadrat peste TRL 3 în forma actuală

Un argument puternic pentru încadrarea la TRL 3 este delimitarea față de nivelurile superioare. Pentru TRL 4 ar fi necesară validarea componentelor principale în condiții de laborator, iar pentru TRL 5 ar fi necesară validarea ansamblului într-un mediu relevant, apropiat de utilizarea reală. Documentația indică faptul că, la finalul proiectului anterior, aceste condiții nu erau îndeplinite.

Cerință / element	Constatare	Interpretare TRL
Module software integrate	Nu existau module software integrate de introducere și normalizare a metadatelor, clasificatoare, scoring predictiv sau explicație automată.	Nu se justifică TRL 4.
Flux automatizat end-to-end	Nu exista un flux automatizat de procesare, interogare și generare de rapoarte pentru utilizatori.	Nu se justifică TRL 4/5.
Interfață pentru utilizatori non-tehnici	Nu exista o interfață operațională pentru edituri, agenții literare sau organizații culturale.	Nu se justifică TRL 5.
Validare în mediu relevant	Rezultatul nu fusese testat cu utilizatori economici din sectorul editorial sau al industriilor creative.	Nu se justifică TRL 5.
Prototip demonstrat în mediu relevant	Nu exista un prototip digital demonstrat pe cazuri editoriale reale sau simulate împreună cu utilizatori-pilot.	Nu se justifică TRL 6.

7.6. Concluzie TRL 3

WORPER îndeplinește cerințele TRL 3. Conceptul este demonstrat analitic prin utilizarea metadatelor literare și a corpusurilor bibliografice / lexicografice validate, prin formularea și testarea unor metode cantitative și sistemice și prin confirmarea fezabilității științifice a abordării. Nivelul TRL 3 este cel mai adecvat, deoarece reflectă atât progresul realizat, cât și limitele existente înainte de dezvoltarea EDICOR-LIT.

8. Continuitatea tehnologică: de la WORPER TRL 3 la EDICOR-LIT

EDICOR-LIT este rezultatul de continuare care preia WORPER la nivelul TRL 3 și urmărește transformarea cadrului analitic într-un modul software de analiză a circulației literare și recomandare editorială. Continuitatea este integrală: se păstrează problema de fond, datele și metadatele culturale, metodologia de analiză a circulației literare și interesul pentru literaturile semi-periferice, dar se adaugă dezvoltarea tehnologică necesară pentru utilizare aplicată.

Prin EDICOR-LIT, progresia tehnologică urmărită este trecerea de la concept demonstrat analitic la prototip digital demonstrat în mediu relevant. Această progresie presupune dezvoltarea componentelor software, integrarea fluxurilor, validarea cu seturi de date controlate și apoi demonstrarea funcționării cu utilizatori-pilot din zona editorială și culturală.

Etapă	Nivel	Conținut tehnologic	Status
Etapă 0	TRL 3 - nivel actual WORPER	Concept demonstrat analitic prin date structurate, ipoteze de lucru, corpusuri bibliografice / lexicografice validate și metode cantitative de analiză a circulației literare.	Atins prin WORPER.
Etapă 1	TRL 4 - dezvoltare EDICOR-LIT	Realizarea modulelor de introducere și normalizare a metadatelor, clasificare, identificare de tipare, scoring predictiv și explicație automată; testare pe seturi de date controlate.	Etapă viitoare.
Etapă 2	TRL 5 - integrare prototip	Integrarea componentelor într-un prototip funcțional care procesează date de la capăt la capăt și generează recomandări editoriale explicabile pe scenarii reale sau simulate.	Etapă viitoare.
Etapă 3	TRL 6 - demonstrare în mediu relevant	Demonstrarea prototipului în colaborare cu IMM-uri, edituri, agenții literare sau utilizatori-pilot din sectorul cultural, pe cazuri editoriale concrete.	Nivel vizat ulterior.

8.1. Valoarea WORPER pentru EDICOR-LIT

WORPER reduce riscul metodologic al EDICOR-LIT, deoarece oferă deja dovada că metadatele literare pot fi utilizate pentru a identifica tipare de circulație, traducere, receptare și consacrare. Prin urmare, EDICOR-LIT nu pornește de la o idee teoretică nedemonstrată, ci de la un concept validat analitic. Dezvoltarea ulterioară se poate concentra pe operaționalizare tehnologică: scheme de date, module software, algoritmi de scoring, interfețe și rapoarte explicabile.

Această logică este evaluabilă și credibilă: rezultatul anterior justifică TRL 3, iar proiectul nou justifică progresia către niveluri superioare prin livrabile tehnice concrete. În documentația de finanțare, această diferență trebuie menținută constant: WORPER este baza TRL 3; EDICOR-LIT este dezvoltarea care urmărește TRL 6.

9. Concluzie generală

Pe baza informațiilor disponibile, WORPER poate fi încadrat în mod credibil la nivelul TRL 3 - concept demonstrat analitic. Rezultatul pornește de la principii teoretice clare privind circulația literaturilor semi-periferice, mondializarea literară și rolul traducerii, transpune aceste principii într-un concept metodologic bazat pe metadate și demonstrează fezabilitatea conceptului prin analize cantitative și sistemice pe resurse bibliografice și lexicografice validate.

Argumentul central este că WORPER a demonstrat științific posibilitatea utilizării datelor și metadatelor culturale pentru identificarea unor tipare de circulație, traducere, receptare și consacrare. Această demonstrare este suficientă pentru TRL 3, deoarece arată funcționalitatea conceptului la nivel analitic. În același timp, rezultatul nu trebuie prezentat ca TRL 4 sau TRL 5, întrucât nu a inclus un sistem software integrat, un flux automatizat de procesare, o interfață pentru utilizatori non-tehnici sau validare cu actori economici în mediu relevant.

Prin urmare, WORPER constituie baza logică, metodologică și analitică pentru EDICOR-LIT. Proiectul EDICOR-LIT poate fi justificat ca etapă de dezvoltare experimentală care preia rezultatul de la TRL 3 și îl transformă treptat într-un prototip software demonstrat în condiții relevante. Această formulare este coerentă, realistă și defensabilă în raport cu criteriile TRL și cu documentația disponibilă.